

PHÂN XỬ TÀI TÌNH

Xưa, có một vị quan án rất tài. Vụ án nào, ông cũng tìm ra manh mối và phân xử công bằng.

Một hôm, có hai người đàn bà đến công đường. Một người mếu máo:

- Bẩm quan, con mang vải đi chợ, bà này hỏi mua, rồi cướp tấm vải, bảo là của mình.

Người kia cũng rưng rưng nước mắt:

- Tấm vải là của con. Bà này lấy trộm.

Đòi người làm chứng nhưng không có, quan cho lính về nhà họ xem. Cả hai đều có khung cửi như nhau, cùng mang vải ra chợ bán hôm ấy. Ngẫm một lát, quan ôn tồn bảo:

- Hai người đều có lí nên ta xử thế này: tấm vải xé đôi, mỗi người một nửa.

Thừa lệnh, lính đo vải xé ngay. Một người đàn bà bật khóc. Lập tức, quan đưa cả tấm vải cho người này rồi thét trói người kia lại. Sau một hồi tra hỏi, kẻ kia phải cúi đầu nhận tội.

Lần khác, quan tới văn cảnh một ngôi chùa. Sư cụ đón tiếp kính cẩn, rồi nhờ tìm hộ số tiền của nhà chùa bị mất.

Quan nói sư cụ biện lễ cúng Phật, rồi gọi hết sư vãi, kẻ ăn người ở trong chùa ra, giao cho mỗi người cầm một nắm thóc và bảo:

- Chùa ta mất tiền, chưa rõ thủ phạm. Mỗi người hãy cầm một nắm thóc đã ngâm nước rồi vừa chạy đàn, vừa niệm Phật. Đức Phật rất thiêng. Ai gian, Phật sẽ làm cho thóc trong tay kẻ đó nảy mầm. Như vậy, ngay gian sẽ rõ.

Mới vài vòng chạy, đã thấy một chú tiểu thỉnh thoảng hé bàn tay cầm thóc ra xem. Quan lập tức cho bắt chú tiểu vì chỉ kẻ có tật mới hay giật mình. Chú tiểu kia đành nhận tội.

Theo NGUYỄN ĐỒNG CHI

- Quan án: Chức quan thời xưa chuyên lo việc điều tra và xét xử

- Văn cảnh: Đến ngắm cảnh đẹp

- Biện lễ: Lo liệu, sắm sửa lễ vật

- Sư sãi: Những người tu hành ở chùa nói chung

- Đàn: Nền đất đắp cao hoặc đài dựng cao để tế lễ

- Chạy đàn: Nghi lễ chạy quanh đàn cúng

Câu 1 (trang 47 sgk Tiếng Việt 5)

Hai người đàn bà đến công đường nhờ phân xử việc gì?

Trả lời:

Hai người đàn bà đến công đường nhờ quan phân xử việc mình bị mất cắp vải. Người nọ tố cáo người kia lấy trộm vải của mình và nhờ quan phân xử.

Câu 2 (trang 47 sgk Tiếng Việt 5)

Quan đã dùng những biện pháp nào để tìm ra người lấy cắp tấm vải? Vì sao quan cho rằng người không khóc chính là người lấy cắp?

Trả lời:

Để tìm ra người lấy cắp, quan án dùng nhiều cách khác nhau:

- Cho đòi người làm chứng nhưng không có ai làm chứng
- Cho lính về nhà họ xem nhưng cũng không tìm được chứng cứ gì.

Sai lính xé tấm vải làm hai cho mỗi người một mảnh. Thấy một trong hai bật khóc, quan sai lính trả tấm vải cho người ấy rồi thét trói người kia.

Quan cho rằng người không khóc chính là người lấy cắp vì quan hiểu người tự tay làm ra tấm vải vất vả, cực nhọc mới đau xót, bật khóc khi tấm vải bị xé. Còn người đứng dưng khi tấm vải bị xé không phải là người đã đổ mồ hôi công sức dệt nên tấm vải.

Câu 3 (trang 47 sgk Tiếng Việt 5)

Kể lại cách quan án tìm kẻ lấy trộm tiền nhà chùa.

Trả lời:

Để tìm kẻ lấy trộm tiền nhà chùa, quan án đã làm các việc như sau:

- Cho gọi hết sư sãi, kẻ ăn người ở trong chùa ra, giao cho mỗi người một nắm thóc đã ngâm nước, bảo họ cầm nắm thóc đó vừa chạy đàn vừa niệm Phật.

- Tiến hành dùng đòn tấn công tâm lí: Đức Phật rất thiêng. Ai gian Phật sẽ làm cho thóc trong tay người đó nảy mầm.
- Đứng quan sát những người chạy đàn, thấy một chú tiểu thỉnh thoảng hé bàn tay cầm thóc ra xem thì lập tức cho bắt ngay vì chỉ có kẻ có tật mới hay giật mình.

Câu 4 (trang 47 sgk Tiếng Việt 5)

Vì sao quan án dùng cách trên? Chọn ý trả lời đúng:

- a) Vì tin là thóc trong tay kẻ gian sẽ nảy mầm.
- b) Vì biết kẻ gian thường lo lắng nên sẽ lộ mặt.
- c) Vì cần có thời gian để thu thập chứng cứ.

Trả lời:

Đáp án b) Vì biết kẻ gian thường lo lắng nên sẽ lộ mặt.